

Vitaliteit van Sportverenigingen

Leden, vrijwilligers en trainers

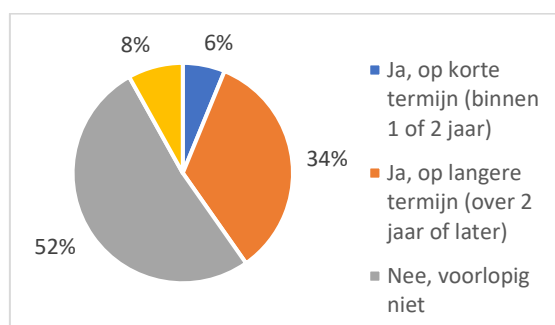
Inleiding

Als onderdeel van de Sportmonitor Drenthe hebben Trendbureau Drenthe en SportDrenthe verkennend regionaal onderzoek gedaan naar de vitaliteit van Drentse sportverenigingen. Eind 2022 is een vragenlijst verstuurd naar Drentse sportverenigingen. In totaal hebben 211 sportverenigingen de vragenlijst volledig ingevuld. Om de resultaten van deze uitvraag te duiden zijn Trendbureau Drenthe en SportDrenthe doormiddel van een online duidingssessie in gesprek gegaan met sportconsultanten die actief zijn in de provincie Drenthe. In dit feitenblad worden enkele uitkomsten van de vragenlijst en duiding sessie gepresenteerd. De focus in dit feitenblad ligt op ledenaantallen, vrijwilligers en trainers.

Leden

De ontwikkeling van het aantal leden houdt veel verenigingen bezig. In de jaarlijkse onderzoeks-rapportage 'Zo Sport Nederland' concludeert NOC*NSF dat sportdeelname bij sportverenigingen in 2022 licht hersteld is na de twee coronajaren, maar de sportdeelname is nog niet terug op het oude niveau¹.

Over het algemeen zijn de Drentse sport- verenigingen die hebben deelgenomen aan het onderzoek positief gestemd over het verwachte aantal leden in het komende jaar/seizoen. Slechts iets meer dan één op de zeven (16%) verwacht dat het aantal leden (sterk) zal dalen. Wel verwacht toch ruim vier op de tien (40%) dat de ontwikkeling van het aantal leden een bedreiging zal gaan vormen voor de toekomst van de vereniging (figuur 1).

Figuur 1. Denkt u dat de ontwikkeling van het (huidige) ledenaantal een bedreiging vormt voor de toekomst van uw vereniging?

Dit beeld wordt ook door de sportconsulteren herkend. Door de maatregelen tijdens de twee coronajaren zijn de ledenaantallen afgenomen en daardoor kan het zijn dat de verenigingen verwachten dat het ledenaantal een bedreiging kan gaan vormen voor de toekomst. Een andere oorzaak waardoor de ledenaantallen bij een aantal verenigingen teruglopen is de geringe aanwas van jeugdleden. Ook blijkt het lastig om jeugd te behouden voor de vereniging. In 'Zo Sport Nederland' concludeert NOC*NSF dat jeugd nog vaak sport bij de sportvereniging, maar uit het onderzoek 'Sportgedrag in Nederland' blijkt dat jongeren tussen de 13 en 18 jaar steeds meer drempels zien om lid te worden van een sportvereniging².

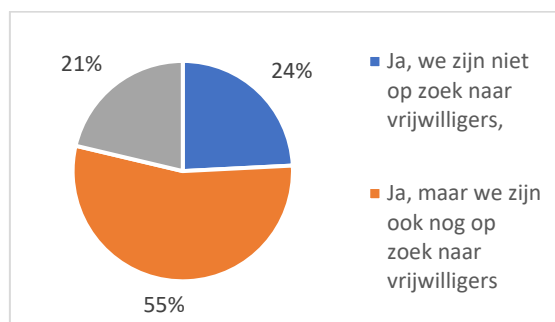
"Ik maak me zorgen over het jeugdaantal, aangezien wij al jaren proberen om jeugdleden te werven maar dit zeer moeizaam gaat."

¹ NOC*NSF. (2022). Zo Sport Nederland. <https://nocnsf.nl/media/apuf1k3a/zo-sport-nl-2022-def.pdf>

² NOC*NSF. (2023). Sportgedrag in Nederland. <https://nocnsf.nl/media/6776/onderzoeksrapport-sportgedrag-in-nederland-digitaal-2023.pdf>

Vrijwilligers

Naast de ontwikkeling van het ledenaantal blijkt het vinden en binden van vrijwilligers een belangrijk punt voor veel sport- verenigingen in Drenthe. Bijna de helft (46%) van de verenigingen benoemt dit als een van de belangrijkste knelpunten en driekwart (76%) geeft aan momenteel op zoek te zijn naar vrijwilligers (figuur 2). De verenigingen geven aan dat vrijwilligers essentieel zijn voor het voortbestaan van de vereniging.

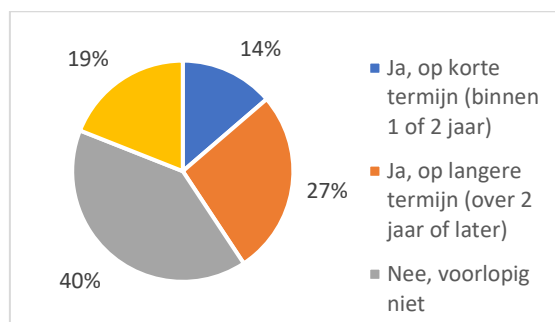
Figuur 2. Beschikt de vereniging momenteel over voldoende vrijwilligers?

Tijdens de online duidingssessie gaven de sportconsulenten aan dat ook dit beeld door hen wordt herkend. Wel werd door hen de kanttekening geplaatst dat het aantal vrijwilligers (sterk) afhankelijk is van de sport die op de vereniging wordt beoefend. Ook gaven de sportconsulenten aan dat dit probleem versterkt is door de twee coronajaren. Een kans die door de sportconsulenten wordt benoemd is dat clubs gestructureerder bezig moeten gaan met het werven van vrijwilligers, bijvoorbeeld door het opstellen van vrijwilligers-beleid of door vrijwilligerswerk specifiek te beleggen bij één bestuurslid of vrijwilligerscoördinator. Daarnaast zou bijvoorbeeld het opstellen van een stappenplan voor het werven van vrijwilligers het ook makkelijker kunnen maken voor verenigingen om vrijwilligers te werven.

“Wij zijn gesprekken aan het voeren over de duurzame toekomst van de vereniging en welke rol de vereniging in de maatschappij vervult. Wij maken ons met name zorgen over vrijwilligers en/of (betaalde) krachten die de vereniging op de lange termijn kunnen besturen en vormgeven. De spoeling is dun en veel verantwoordelijkheden zijn bij weinig mensen belegd wat de vereniging kwetsbaar maakt.”

Trainers

Het laatste onderwerp dat tijdens de duidingssessie is besproken is het aantrekken en behouden van (gekwalficeerde) trainers bij de sportverenigingen. Ongeveer twee op de drie sportverenigingen geeft aan dat ze op het moment kunnen beschikken over voldoende trainers. Als het gaat om gekwalficeerde en opgeleide trainers zijn de sportverenigingen minder positief gestemd, ruim vier op de tien (43%) kan beschikken over voldoende gekwalficeerde trainers. Richting de toekomst denkt ongeveer een kwart (27%) dat dit aanbod over 2 jaar of later een bedreiging kan worden, een kleine groep verenigingen (14%) geeft aan dat dit aanbod op korte termijn al een bedreiging kan worden (figuur 3).

Figuur 3. Vormt de ontwikkeling van het aanbod aan vrijwilligers en gekwalficeerde trainers (kader) een bedreiging voor de toekomst van uw vereniging?

Door de sportconsulenten werd aangegeven dat vooral bij sportverenigingen die (verplicht) gekwalificeerde trainers nodig hebben het tekort op dit moment al zorgwekkend is. Een goede (gekwalificeerde) trainer zorgt er niet alleen voor dat de sport veilig beoefend kan worden, een goede (gekwalificeerde) trainer zorgt er ook voor dat het beoefenen van sport leuk is en blijft en dus dat de uitstroom van leden afneemt.

De sportconsulenten gaven aan dat door het opzetten van samenwerkingen tussen verenigingen vacatures voor (gekwalificeerde) trainers gebundeld kunnen worden, waardoor het tekort kan afnemen. Ook geven de sportconsulenten aan dat de cursussen en/of opleidingen naar de mensen toe moeten worden gebracht, zodat de drempel om een kwalificatie te behalen lager wordt.

“Het is voor ons heel moeilijk aan gediplomeerde technische leiding voor de ritmische gymnastiek te komen. Er zijn bijna geen (landelijke) cursussen en als ze er al zijn, haken kandidaten van onze vereniging vaak af omdat de cursus dan in het midden of westen van het land gegeven wordt Ook worden de cursussen op zulke momenten gegeven, dat het voor de kandidaten geen doen is om daar aanwezig te kunnen zijn.”

Verantwoording

De data die gepresenteerd is in dit feitenblad is afkomstig uit een online vragenlijst gehouden in november 2022 onder sportverenigingen die bekend zijn bij SportDrenthe (ca. 1200). De weergegeven data is niet gecorrigeerd voor grootte of type sport. De vragenlijst is opgesteld door Trendbureau Drenthe, SportDrenthe en de Provincie Drenthe.

Meer informatie:

Kijk op de [website van Trendbureau Drenthe](#) of [op de website van SportDrenthe](#)